

NACRT

PRIJEDLOG

**ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PROVOĐENJU
ODLUKE USTAVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE OD 12. SVIBNJA
1998., S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, siječanj 2007.

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA
O PROVOĐENJU ODLUKE USTAVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE
OD 12. SVIBNJA 1998.**

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. i članku 56. Ustava Republike Hrvatske

**II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU
UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI
DONOŠENJEM ZAKONA**

1. Ocjena stanja

Zakonom o provođenju Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998. («Narodne novine», br. 105/04) uređeno je obeštećenje korisnika koji su mirovinu ostvarili po općim propisima o mirovinskom osiguranju zbog djelomičnog usklađivanja mirovina u razdoblju 1. rujna 1993. do 31. prosinca 1998. Pravo na obeštećenje, prema članku 2. Zakona o provođenju Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske imaju korisnici starosnih, prijevremenih starosnih, invalidskih i obiteljskih mirovina, ostvarenih prema odredbama Zakona o osnovnim pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja («Narodne novine», br. 53/91.) i Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju, («Narodne novine», broj: 26/83., 5/86., 42/87., 34/89., 57/89., 40/90., 9/91., 26/93., 44/94. i 59/96.) za razdoblje od 1. rujna 1993. do 31. prosinca 1998.

Zakonom o provođenju Odluke Ustavnog suda, određeno je da se odredbe Zakona ne odnose na mirovine koje su priznate na temelju propisa koji su navedeni u članku 2. stavku 2. Zakona. To su mirovine određene prema posebnim propisima (vojne mirovine, zastupničke mirovine, mirovine hrvatskih branitelja, bivših političkih zatvorenika i individualnih poljoprivrednika). Također, ovim obeštećenjem nisu bile obuhvaćene najviše mirovine i obiteljske mirovine ostvarene od 1. siječnja 1999. iza korisnika koji je mirovinu ostvario do 31. prosinca 1998.

Obeštećenje korisnika mirovina provedeno je na temelju usklađivanja mirovina s kretanjem prosječnih neto plaća svih zaposlenih na teritoriju Republike Hrvatske u razdoblju od 1. rujna 1993. do 31. prosinca 1998., prema podacima Državnog zavoda za statistiku.

Razlika je utvrđena onim korisnicima kojima se mirovina isplaćivala na dan stupanja na snagu Zakona (5. kolovoza 2004.) kao i korisnicima kojima je mirovina obustavljena radi zaposlenja. U slučaju smrti korisnika mirovine, nakon stupanja na snagu ovog Zakona, pravo na obeštećenje su ostvarili nasljednici prvoga nasljednog reda.

Radi obeštećenja korisnika, utvrdila se razlika između svote starosne, prijevremene starosne, invalidske i obiteljske mirovine koja je pripadala korisnicima mirovina od 1. rujna 1993. do 31. prosinca 1998. i isplaćenih mirovinskih primanja (mirovine, mirovine sa zaštitnim dodatkom, minimalne i najviše mirovine) određenih prema uredbama i zakonima navedenim u članku 3. stavku 1 do 3 Zakona o provođenju Odluke Ustavnog suda.

Utvrđivanje pripadajuće razlike Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje obavio je pojedinačno i po službenoj dužnosti. Tako je obeštećenjem prema tome Zakonu obuhvaćeno do sada ukupno 426.309 korisnika mirovine, s prosječnom svotom obeštećenja od 26.000,00 kuna po korisniku.

2. Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom

U međuvremenu, pokazalo se da je ovim obeštećenjem trebalo obuhvatiti i korisnike najviših mirovina (3.039) i korisnike obiteljske mirovine (34.742), koji su mirovinu ostvarili od 1. siječnja 1999. nakon smrti korisnika koji je mirovinu ostvario do 31. prosinca 1998. Tome treba dodati još 6.000 korisnika za koje treba obaviti ručni izračun, što znači da izračunom obeštećenja treba obuhvatiti ukupno još 43.781 korisnika obiteljske i najviše mirovine. U tu svrhu, predlaže se odgovarajuća izmjena Zakona o provođenju Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998, a izračun obeštećenja za navedene korisnike mirovina obavio bi Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, po službenoj dužnosti i na isti način, kao što je to učinjeno u prethodnim slučajevima.

3. Posljedice koje će proisteci donošenjem Zakona

Donošenjem predloženog Zakona i proširenjem kruga korisnika mirovina s pravom na obeštećenje prema Zakonu o provođenju Odluke Ustavnog suda, poboljšava se materijalni i socijalni položaj tih korisnika mirovina, očuvaju se ustavne odrednice o Republici Hrvatskoj kao socijalnoj državi i ostvaruje se poštivanje vladavine prava, kao najviših vrednota ustavnog poretka u Republici Hrvatskoj.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu predloženog Zakona cijeni se da će za isplatu obeštećenja njegovim korisnicima biti potrebno osigurati ukupno 1,4 milijarde kuna iz sredstava Umirovljeničkog fonda.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

U skladu s odredbom članka 159. Poslovnika Hrvatskog sabora («Narodne novine», br. 6/02 i 41/02) predlaže se donošenje zakona po hitnom postupku, s obzirom da se predloženim Zakonom rješavaju pitanja koja su značajna za materijalnu i financijsku sigurnost korisnika mirovina, koji će biti obuhvaćeni tim obeštećenjem.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PROVOĐENJU ODLUKE
USTAVNOGA SUDA REPUBLIKE HRVATSKE OD 12. SVIBNJA 1998.**

Članak 1.

U Zakonu o provođenju Odluke Ustavnoga suda od 12. svibnja 1998. («Narodne novine», br. 105/04) u članku 2. iza stavka 1. dodaju se novi stavci 2. do 4. koji glase:

"Pravo na obeštećenje za razdoblje iz članka 1. stavka 1. ovoga Zakona imaju i korisnici najviše mirovine iz članka 93.a Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju isplata koje je određena umjesto mirovine ostvarene prema propisima iz članka 2. stavka 1. ovoga Zakona

Pravo na obeštećenje za razdoblje iz članka 1. stavka 1. ovoga Zakona imaju i korisnici obiteljske mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj 102/98., 71/99., 127/00., 59/01., 109/01., 147/02., 117/03., 30/04., 177/04 i 92/05) ako je obiteljska mirovina ostvarena nakon smrti korisnika mirovine iz stavka 1. ili 2. ovoga članka koji je umro prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Iznimno od stavka 1. i 2. ovoga članka, za korisnike obiteljskih mirovina iz stavka 3. ovoga članka kojima je obiteljska mirovina određena nakon smrti korisnika starosne, prijevremene starosne i invalidske mirovine, ili najviše mirovine ostvarene prema propisima iz stavka 1. i 2. ovoga članka, usklađivanje prema stavku 1. i 2. ovoga članka radi obeštećenja prema ovome Zakonu provodi se na mirovinu umrlog korisnika mirovine od koje je obiteljska mirovina određena."

Dosadašnji stavak 2. postaje stavak 5.

Članak 2.

U članku 3. stavku 1. Zakona iza riječi "invalidske" stavlja se zarez i briše se riječ "i", a iza riječi "mirovine" dodaju se riječi " i najviše mirovine".

Iza stavka 3. ovoga članka dodaje se novi stavak 4. koji glasi:
"Iznimno od stavka 1. ovoga članka za korisnike obiteljske mirovine iz članka 2. stavka 4. ovoga Zakona razlika mirovine radi određivanja obeštećenja određuje se u visini razlike između iznosa starosne, prijevremene starosne, invalidske mirovine i /ili najviše mirovine koja bi tome umrlom korisniku pripadala za razdoblje iz članka 1. stavka 1. ovoga Zakona na temelju usklađivanja tih mirovina prema članku 2. stavku 1. ili 2. ovoga Zakona i isplaćenih mirovinskih primanja prema propisima iz stavka 1. do 3. ovoga članka. Tako usklađena mirovina, radi obeštećenja, ne smije prijeći po mjesecima mjesečnu svotu najviše mirovine koja bi tim korisnicima pripadala prema članku 2. stavku 2. ovoga Zakona."

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 5.

Članak 3.

Na ukupan obračun razlike iz članka 3. Zakona, korisnicima iz članka 1. ovoga Zakona dodat će se obeštećenje na ime kamata u visini od 19,9752 %.

Članak 4.

Utvrđivanje pripadajuće razlike za svakog korisnika mirovine iz članka 1. ovoga Zakona utvrdit će Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje do 31. ožujka 2007.

Članak 5.

Ovaj Zakon stupa na snagu danom objave u "Narodnim novinama."

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1. Novim stavkom 2. članka 2. Zakona o provođenju Odluke Ustavnog suda utvrđuje se pravo na obeštećenje korisnicima najviše (limitirane) mirovine u svezi s člankom 93.a ZOMIO-a, koja je određena umjesto pripadajuće starosne ili invalidske mirovine koju su ostvarili prema ZOPIMIO i ZOMIO, jer je prelazila taj zakonski limit. Kako je i najviša mirovina u kritičnom razdoblju usklađivana samo djelomično prema porastu plaća svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj, kao i sve ostale mirovine ostvarene prema ZOPIMIO i ZOMIO, ovom odredbom predlaže se i njih obuhvatiti jednokratnim obeštećenjem, kako ne bi bili oštećeni u odnosu na korisnike mirovina koje su bile priznate po istim propisima, a s obzirom na svoju visinu nisu bile limitirane.

Novim stavkom 3. istoga članka utvrđuje se pravo na obeštećenje i za korisnike obiteljske mirovine kojima je pravo na obiteljsku mirovinu priznato prema ZOMO-u u razdoblju od 1. siječnja 1999. do 4. kolovoza 2004., ako je određena od mirovine umrlog korisnika starosne, prijevremene starosne, invalidske ili najviše mirovine ostvarene prema ZOPIMIO i ZOMIO tj. do 31. prosinca 1998., a umrli su prije stupanja na snagu Zakona o provođenju Odluke Ustavnog suda. Ovo iz razloga jer im se pravo na obiteljsku mirovinu izvodi iz prava umrlog korisnika mirovine tj. osnovica za određivanje obiteljske mirovine je bila mirovina umrlog ostvarena prema ZOPIMIO odnosno ZOMIO-u(članak 79. stavak 9. ZOMO-a).

Novim stavkom 4. istoga članka ovoga Zakona utvrđeno je da se usklađivanje obiteljske mirovine radi određivanja obeštećenja obavlja na mirovinu umrlog korisnika mirovine od koje je obiteljska mirovina određena iz razloga navedenog u prethodnom stavku.

Uz članak 2. Predloženom dopunom članka 3. važećeg Zakona o provođenju Odluke Ustavnog suda određeno je što čini razliku mirovine na ime obeštećenja i za korisnike ograničavajućeg instituta najviše mirovine kao zakonskog limita; da je to kao i za ostale korisnike razlika između svote mirovine ili najviše mirovine koja bi korisniku mirovine pripadala za kritično razdoblje prema rastu plaća i isplaćenih svota mirovinskih primanja prema propisima navedenim u članku 3. stavku 1. do 3. Zakona o provođenju Odluke Ustavnog suda.

Pri tome je za pripomenuti da je predložena formulacija ovoga članka sročena na predloženi način kako bi se jasno razdvojio posebni institut "najviše mirovine" (institut koji se temelji na načelu solidarnosti) od "vrsta mirovina" koje se prethodno nabrajaju u tome članku.

U novopredloženom stavku 4. ovoga članka odredilo bi se što čini razliku za korisnika obiteljske mirovine ostvarene u razdoblju od 1. siječnja 1999. do 4. kolovoza 2004. koji je mirovinu ostvario iza korisnika mirovine ostvarene prema ZOPIMIO i ZOMIO-u. Ova odredba predlaže se kao iznimka u odnosu na pravilo iz stavka 1. imajući u vidu da se obeštećenje za ove korisnike obiteljske mirovine utvrđuje na mirovinu umrlog korisnika koja je osnovica za određivanje te obiteljske mirovine. Također je utvrđeno da svota mirovine usklađene radi obeštećenja za kritično

razdoblje ne smije prijeći svotu najviše mirovine usklađene radi obeštećenja prema članku 2. stavku 2. Zakona o provođenju Odluke Ustavnog suda.

Uz članak 3. Ovom odredbom se novim korisnicima obeštećenja osigurava na ukupan iznos obeštećenja također isplata pripadajuće kamate, u visini 19, 9752%. za koju su povećani i iznosi obeštećenja korisnicima koji su već obuhvaćeni prema važećem Zakonu o provođenju Odluke Ustavnog suda.

Uz članak 4. U članku 4. određen je rok za provođenje obveza koje za Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje proističu iz ovoga Zakona, radi utvrđivanja pripadajućih razlika mirovine u svrhu obeštećenja skupina korisnika obuhvaćenih ovim izmjenama i dopunama Zakona.

Uz članak 5. U članku 5. predlaže se da ovaj Zakon stupi na snagu danom objave u «Narodnim novinama», kako bi što prije otpočele aktivnosti vezane za poboljšanje materijalne i financijske sigurnosti ovih korisnika mirovina.

TEKST ODREDBA VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU ILI DOPUNJUJU

Zakon o provođenju odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998. («Narodne novine», br. 105/04)

Članak 2.

Pravo na obeštećenje imaju korisnici starosnih, prijevremenih starosnih, invalidskih i obiteljskih mirovina ostvarenih prema odredbama Zakona o osnovnim pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja («Narodne novine», br. 53/91.) i Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju («Narodne novine», br. 26/83., 5/86., 42/87., 34/89., 57/89., 40/90., 9/91., 26/93., 44/94. i 59/96.) za razdoblje iz članka 1. stavka 1. ovoga Zakona, a na temelju usklađivanja tih mirovina s kretanjem prosječnih neto plaća svih zaposlenih na teritoriju Republike Hrvatske u razdoblju iz članka 1. stavka 1. ovoga Zakona, prema podacima Državnog zavoda za statistiku.

Odredbe ovoga Zakona ne odnose se na mirovine određene prema Zakonu o mirovinskom i invalidskom osiguranju vojnih osiguranika («Narodne novine», br. 53/91., 73/91., 18/92. i 96/93.); mirovine određene prema propisima o određivanju mirovina zastupnika u Hrvatskom saboru; mirovine određene prema propisima o određivanju mirovina hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji; mirovine određene prema propisima o pravima bivših političkih zatvorenika i mirovine određene prema Zakonu o mirovinskom i invalidskom osiguranju individualnih poljoprivrednika («Narodne novine», br. 26/83., 49/83., 57/83., 47/86., 40/90., 26/93. i 96/93.).

Članak 3.

Radi obeštećenja korisnika mirovina Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje utvrdit će razliku između iznosa starosne, prijevremene starosne, invalidske i obiteljske mirovine koja pripada korisnicima mirovina od 1. rujna 1993. do 31. prosinca 1998. i isplaćenih mirovinskih primanja prema uredbama Vlade Republike Hrvatske o utvrđivanju najviših iznosa mase sredstava za isplatu mirovina («Narodne novine», br. 93/93. do 91/94.), Uredbe o utvrđivanju mjesečnog dodatka uz mirovinu («Narodne novine», br. 33/95.) i Zakona o usklađivanju mirovina i drugih novčanih primanja iz mirovinskog i invalidskog osiguranja te upravljanju fondovima mirovinskog i invalidskog osiguranja («Narodne novine», br. 20/97. i 89/97.).

U obračun razlike iz stavka 1. ovoga članka ulaze i sredstva što su na osnovi Zakona o prenošenju sredstava državnog proračuna fondovima mirovinskog i invalidskog osiguranja te usklađivanja mirovina («Narodne novine», br. 102/98.) isplaćivana kao dodatak uz mirovinu do stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju («Narodne novine», br. 30/04.).

U obračun razlike iz stavka 1. ovoga članka ulaze i sredstva što su na osnovi Zakona o povećanju mirovina radi otklanjanja razlika u razini mirovina ostvarenih u različitim razdobljima («Narodne novine», br. 127/00.) isplaćena do dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Na obračun razlike iz ovoga članka dodat će se obeštećenje na ime kamata u protivrijednosti od 2 milijarde i 300 milijuna kuna.